

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень у туризмі

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм і рекреація
освітній рівень	другий (магістерський)
освітня програма	Туризмознавство
статус дисципліни	нормативна

Форма здобуття освіти	денна, заочна
Навчальний рік	2023 - 2024
Семестр	I
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

Розробник:

Васильчук В.М., доктор історичних наук, доцент, професор кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму,
08 червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Пояснювальна записка

Метою навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у туризмі» є формування знань і навичок стосовно організації та проведення наукових досліджень для обґрунтування наукових результатів, що мають теоретичну та практичну цінність.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, методологічні, методичні основи науково-дослідницької діяльності її технологічне, організаційне, правове забезпечення..

Завданням вивчення дисципліни «**Методологія і організація наукових досліджень у туризмі**» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з методологією і принципами організації наукової діяльності, видами творчості і перспективами їх розвитку та можливостями впровадження результатів наукових досліджень.

Курс «**Методологія і організація наукових досліджень у туризмі**» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм і рекреація складається з одного змістового модулю :

Змістовий модуль 1. Наукові дослідження в сфері туризму та рекреації.

5. Завданням вивчення дисципліни «**Методологія і організація наукових досліджень у туризмі**» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з методологією і принципами організації наукової діяльності, видами творчості і перспективами їх розвитку та можливостями впровадження результатів наукових досліджень.

, а також формування таких загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. *Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності у наукових дослідженнях.*

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

Програмні результати навчання, які перевіряються в результаті вивчення дисципліни:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

РН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

РН9. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

РН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проектів у сфері туризму і рекреації.

РН13. *Здійснювати аналіз проблем та визначати перспективи розвитку туризму за результатами власних наукових досліджень.*

Курс «Методологія та організація наукових досліджень у туризмі» для здобувачів спеціальності **242 Туризм і рекреація** складається з одного змістового модуля: **Методи, методика, методологія наукових досліджень**. У ньому висвітлюються основні тенденції розвитку й виклики теорії туризму.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

Денна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 20 год.

семінарські заняття – 10 год.

самостійна робота – 60 год.

Заочна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 6 год.

семінарські заняття – 2 год.
самостійна робота – 82 год.

Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
<i>Модуль 1</i>									
Змістовий модуль 1. Наукові дослідження в сфері туризму та рекреації									
1.	Тема 1. Наука як система знань законів природи, суспільства і мислення	10	2	2	6	8	–	–	8
2.	Тема 2. Категоріальний апарат наукової методології	8	2	-	6	8	–	–	8
3.	Тема 3. Академічна доброчесність проблеми реалізації та відповідальність	10	2	2	6	12	2	2	8
4.	Тема 4. Структура та логіка наукових досліджень	8	2	–	6	8	–	–	8
5.	Тема 5. Методи активізації творчого пошуку	8	2	–	6	8	–	–	8
6.	Тема 6. Експертні (прогностичні) методи наукових досліджень у сфері туризму	10	2	2	6	8	–	–	8
7.	Тема 7. Систематизація наукової інформації у процесі наукових досліджень туристичної сфери діяльності	8	2	–	6	8	–	–	8
8.	Тема 8. Класифікація	10	2	2	6	10	2	–	8

	джерел наукової інформації								
9.	Тема 9. Опрацювання та зберігання інформації	8	2	–	6	8	–	–	8
10	Тема 10. Організація науково-дослідних робіт та особливості викладу результатів наукових досліджень в умовах війни	10	2	2	6	12	2	–	10
	Разом годин за модулем 1	90	20	10	60	90	6	2	82
	Усього годин	90	20	10	60	90	6	2	82

**Перелік тем і зміст лекційних занять
з дисципліни**

«Методологія та організація наукових досліджень у туризмі»

Тема 1. Наука як система знань законів природи, суспільства і мислення. (2 год.)

Зміст лекції: Поняття «наука». Сутність науки як сфери людської діяльності. Виникнення і розвитку науки. . Організація науки в Україні та за кордоном. Поняття, функції і значення науки як соціокультурного феномена. Наукознавство як система знань. Об'єкт і предмет науки. Класифікація наук. Міжнародна науково-технічна співпраця України.

Тема 2. Категоріальний апарат наукової методології (2 год.)

Зміст лекції: Обґрунтування актуальності проблеми. Поняття про методологію наукового дослідження. Тема відображає проблему в найбільш характерних рисах й окреслює її обриси та визначає межі майбутнього наукового дослідження. Об'єкт наукового дослідження. Предмет дослідження. Мета наукового дослідження. Теоретична значущість. Практична значущість.

Тема 3. Академічна доброчесність проблеми реалізації та відповідальність. Основні складові методології наукових досліджень (2 год.)

Зміст лекції: Принципами викладання навчальної дисципліни є академічна доброчесність, яка базується на сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання та викладання.

Тема 4. Структура та логіка наукових досліджень. Застосування системного підходу і системного аналізу у стратегічному управлінні об'єктами туристичної сфери (2 год.).

Зміст лекції: Культура. Цивілізація. Культурно-цивілізаційні грані глобалізації. Зміст і сутність поняття «універсалізм». Універсальність і гомогенізація глобалізаційного процесу. Розмаїття культур і глобальна контркультура. Стратегії культурно-цивілізаційного розвитку в умовах глобалізації. Діалог та полілог культур. Культурно-цивілізаційна ідентичність в умовах глобальних трансформацій. Глобалізація культури і культура глобалізації. Культурна політика держави в умовах глобальних трансформаційних змін.

Тема 5. Методи активізації творчого пошуку. (2 год.)

Зміст лекції: Поняття про методи наукового пізнання. Метод, методичний прийом і методика. Класифікація методів, що використовуються у науково-педагогічних дослідженнях. Роль теоретичних методів у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика: індукція та дедукція, аналіз і синтез, порівняння і класифікація, абстрагування та конкретизація. Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні. Анкетування як один із основних емпіричних методів дослідження. Специфіка та види анкетного опитування. Структура анкети та види запитань. Переваги та недоліки анкетування при проведенні наукового дослідження. Основні емпіричні методи соціального дослідження: бесіда, експертна оцінка, інтерв'ю, тестування. Особливості проведення спостереження.

Тема 6. Експертні (прогностичні) методи наукових досліджень у сфері туризму. (2 год.)

Зміст лекції: Сутність експерименту. Види експерименту (констатувальний, формувальний, контролюючий, природний, лабораторний). Планування експерименту (постановка завдань, вибір необхідного числа експериментальних факторів, методика формування експериментального і контрольного масивів, визначення тривалості, фіксування даних). Програма експерименту.

Тема 7. Систематизація наукової інформації у процесі наукових досліджень туристичної сфери діяльності. (2 год.)

Зміст лекції: Зміст обґрунтування науково-дослідної роботи. Схема обґрунтування: *анотація, опис проекту (план реалізації проекту, ресурси, необхідні для реалізації проекту, результати реалізації проекту), бюджет.* Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: графічні, табличні. Оформлення таблиці та її розміщення у науковій праці.

Оформлення графічних залежностей у вигляді графіків та діаграм. Вимоги до написання та оформлення наукових праць (реферат, тези доповіді, наукова стаття, магістерська робота, дисертація, монографія).

Тема 8. Класифікація джерел наукової інформації. (2 год.)

Зміст лекції: Джерела розглядаються як первинні, вторинні та третинні, виходячи з їх оригінальності та близькості до першоджерела. При пошуку інформації важливо визначити джерело походження та диференціювати тип джерела. Джерела інформації. Текстові/письмові/мовні джерела. Візуальні джерела. Речові джерела. Класифікація документів. Документи також класифікують за видами: 1) нормативні документи; 2) бухгалтерські документи. Закони України; Постанови Кабінету Міністрів України; накази Міністерства фінансів України; внутрішні документи підприємства. Усні джерела. Етнографічні джерела.

Тема 9. Опрацювання та зберігання інформації. (2 год.)

Зміст лекції: Поняття про наукову інформацію та її роль у здійсненні наукових досліджень. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях. Методика вивчення наукової, навчальної, навчально-методичної літератури. Список рекомендованої літератури.

Тема 10. Організація науково-дослідних робіт та особливості викладу результатів наукових досліджень в умовах війни. (2 год.)

Зміст лекції: Етапи виконання науково-дослідної роботи. Термінологічно-категоріальний апарат дослідження. Аналіз стану досліджуваної проблеми. Вибір теми дослідження. Гіпотеза дослідження. Концепція науково-педагогічного дослідження. Програма наукового дослідження.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Денна форма здобуття освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти	50

		2. Модульна контрольна робота (МКР)	20
		3. Іспит	30

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної здобувачем вищої освіти теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум $20+20=40$**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання здобувачем вищої освіти додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10 балів**). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум $20+20+10=50$**) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань обов'язкової позааудиторної самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються “0” балів.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач вищої освіти на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то такому здобувачу вищої освіти виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Умови допуску до семестрового іспиту

При розв'язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до заліку та іспиту з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у туризмі» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у туризмі». Здобувач вважається **допущеним до іспиту**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 3

1. Основні складові методології наукових досліджень (рівень А).
Максимальна кількість балів – 4.
2. Охарактеризуйте емпіричні методи наукових досліджень (Рівень В).
Максимальна кількість балів – 6.
3. Структуризуйте наукову інформацію, застосовуючи метод «дерево цілей» (Рівень С).
Максимальна кількість балів – 10.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 4.

4 бали – виставляються за бездоганну відповідь.

3 бали – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

1-2 бали – виставляються за неповну, схематичну відповідь, в якій багато неточностей, фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 6.

5-6 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

3-4 бали – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми, неповного, поверхового, з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 10.

8-9-10 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

5-6-7 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя та практичного розв’язання проблеми, рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4 бали – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 20 балів.

Іспит

Іспит відбувається в усній формі. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають іспит в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Teams в реальному часі відповідно до розкладу іспитів, складеного деканатом факультету. Обов’язковою умовою складання іспиту є підключення з відеозв’язком (з персонального комп’ютера, телефону або іншого пристрою).

Здобувачі обирають екзаменаційний білет шляхом вибору його порядкового номеру. Питання екзаменаційного білету екзаменатор відправляє у чаті конференції. На підготовку для відповіді здобувачам дається 10 хв. За бажанням здобувачі можуть починати відповідати раніше відведеного часу.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача вищої освіти на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

- «відмінно» – 30 балів;
- «добре» – 23 бали;
- «задовільно» – 18 балів;
- «незадовільно» – 0 балів.

Здобувачам вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою «відмінно», за шкалою ЄКТС – **А**. Підсумковий рейтинговий бал виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Критерії оцінювання відповіді здобувача вищої освіти на іспиті

правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних проблем курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни.	«відмінно» (30 балів)
загалом правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими погрішностями	«добре» (23 бали)
здобувач вищої освіти під час відповіді припускається окремих помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення.	«задовільно» (18 балів)
здобувач вищої освіти не може на питання екзаменаційного білета внаслідок незнання програмного матеріалу.	«незадовільно» (0 балів)

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач вищої освіти на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («30 балів»), «добре» («23 бали»), «задовільно» («18 балів»)), то такому здобувачу виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Заочна форма здобуття освіти

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

На іспиті оцінювання рівня засвоєння здобувачем навчального матеріалу з дисципліни здійснюється таким чином. Викладач може оцінювати відповідь здобувача на кожне питання екзаменаційного білета окремо у 4-бальній шкалі («відмінно» – «5», «добре» – «4», «задовільно» – «3», «незадовільно» – «2»). Загальна оцінка за відповідь на іспиті виводиться як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання білета з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт **20***.

Отримане значення становить **підсумковий рейтинговий бал**, якому відповідає **підсумкова оцінка з дисципліни** за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і **оцінка за шкалою ЄКТС** за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

Критерії оцінювання відповіді здобувача вищої освіти на іспиті

правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних проблем курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни.	«відмінно» (5)
загалом правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими погрішностями	«добре» (4)

*Наприклад, до екзаменаційного білета входять 3 питання. На іспиті за перше питання студент отримав «5», за друге – «4», за третє – «4». Середнє арифметичне з округленням до десятої частки становить **4,3**. **4,3** помножуємо на коефіцієнт **20**: **4,3 x 20 = 86**. За таблицею, оцінка за шкалою ЄКТС – **B**, **підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою – «добре»**.

здобувач вищої освіти під час відповіді припускається окремих помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення.	«задовільно» (3)
здобувач вищої освіти не може дати відповідь на питання екзаменаційного білета внаслідок незнання програмного матеріалу.	«незадовільно» (2)

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають іспит в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Teams в реальному часі відповідно до розкладу іспитів, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання іспиту є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою).

Здобувачі обирають екзаменаційний білет шляхом вибору його порядкового номеру. Питання екзаменаційного білету екзаменатор відправляє у чаті конференції. На підготовку для відповіді здобувачам дається 10 хв. За бажанням здобувачі можуть починати відповідати раніше відведеного часу.

Плани семінарських занять навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у туризмі»

Денна форма здобуття освіти

Семінарське заняття 1. Сутність, предмет та метод наукових досліджень
(2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Наука як сфера людської діяльності.
2. Предмет і сутність наукових досліджень.
3. Методи досліджень та їх класифікація.
4. Категоріальний апарат наукового дослідження.
5. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Війна та туризм : матер. міжнар. наук.-практич. конф. Київ, 11 листопада 2022 р. / упоряд. І. Винниченко. Київ : ТОВ Геопринт, 2022. 319 с. : іл.

3. Плецан, Христина Василівна. Технології лідерства та успішності в сфері туризму : навч.-метод. комплекс / Х. В. Плецан ; рец.: Л. М. Карамушка, М. І. Пірен. Київ : Ліра-К, 2018. 56 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
5. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ.: Знання, 2007. 317 с.
6. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
7. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів I Міжнародної наук.-практ. конф. (в рамках Року англ. мови в Україні) 27-28 квітня 2016 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. - Біла Церква : Вид. Пшонківський О. В., 2016. 200 с.
8. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів II Міжнародної наук.-практ. конф. 12 травня 2017 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. 263 с. : табл.

Додаткова література:

1. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
2. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
3. Шандор, Федір Федорович. Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. -Київ : Знання, 2013. - 334 с.
4. Федорченко, В. К. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти : навч. посібник / В. К. Федорченко, І. М. Мініч. Київ : Ліра-К, 2021. 338 с.

Семінарське заняття 2. Методологія та методи наукових досліджень (2 години)

Питання для обговорення теми:

- 1.Поняття про методологію та методи наукових досліджень.
- 2.Загальнонаукові методи дослідження.
- 3.Методи теоретичних досліджень.
- 4.Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження.
- 5.Процедури у наукових дослідженнях.
- 6.Підходи та критерії вибору методології і методів в економічних дослідженнях.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
3. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів I Міжнародної наук.-практ. конф. (в рамках Року англ. мови в Україні) 27-28 квітня 2016 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. - Біла Церква : Вид. Пшонківський О. В., 2016. 200 с.
4. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів II Міжнародної наук.-практ. конф. 12 травня 2017 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. 263 с. : табл.
5. Ткаченко, Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. 2-е вид., випр. та доповн. Київ : КНЕХ, 2009. 463 с.
6. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2003. 192 с.

Додаткова література:

1. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
2. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
3. Устименко, Леся Миколаївна. Основи туризмознавства : навч. посібник / Л. М. Устименко. 4-те вид., розшир. К. : Альтерпрес, 2015. 400 с.

Семінарське заняття 3. Категоріальний апарат науково-дослідного дослідження (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Сутність задуму туристичного дослідження.
2. Категоріальний апарат наукового дослідження (мета, об'єкт, предмет, гіпотеза, завдання).
3. З'ясування сутності актуальності наукового дослідження.
4. Зв'язок наукової проблеми, теми та об'єкту, предмету, мети, завдань і гіпотези дослідження.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
3. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
4. Устименко Л. М. Основи туризмознавства : навч. Посібник. 4-те вид., розшир. Київ : Альтерпрес, 2015. 400 с. : ил.
5. Устименко, Л. М. Основи туризмознавства : практикум / Л. М. Устименко, Н. В. Булгакова. Київ : Ліра-К, 2018. -80 с.

Додаткова література:

6. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).
7. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів II Міжнародної наук.-практ. конф. 12 травня 2017 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2017. 263 с. : табл.
8. Смирнов, І. Г. Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі : в 2-х кн. Кн. 1 Міжнародний туристичний бізнес: навч. посібник / І. Г. Смирнов, О. О. Любіцева. Київ : Вид-во Ліра-К, 2022. 288 с.
9. Ткаченко, Т. І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. - 2-е вид., випр. та доповн. Київ : КНЕХ, 2009. 463 с.
10. Туризм в умовах глобалізації: особливості та перспективи розвитку = Tourism under Conditions of Globalization: Specific Features and Prospects of Development : монографія / ред.: М. О. Кизим, В. Є. Єрмаченко. Харків : Інжек, 2012. 472 с.

Семінарське заняття 4. Академічна доброчесність проблеми реалізації та відповідальність. (2 год.)

Питання для обговорення теми:

1. Історія становлення академічної доброчесності як підґрунтя вищої освіти.
2. Дати визначення поняттям: плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація.
3. Академічна доброчесність у вищій школі.
4. Методичні рекомендації з підготовки та написання науково-дослідних робіт.
5. Яким видом порушення є: обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання?
6. Обговорення нормативних актів, які регулюють освіту в Україні та забезпечують академічну доброчесність в академічному середовищі.

Основна література:

1. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
2. Кузь В.Г. Організація педагогічного дослідження. Київ: Знання України, 2006. 48 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: ВД. «Професіонал», 2014 р. 216 с.
4. Дойчик М. Академічна чесність : данина моді чи життєва необхідність? *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»*; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. С. 93 – 106.
5. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? / Володимир Сацик. –Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnistmifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.
6. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
7. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. / Г. Ф. Хоружий. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 320 с.

Додаткова література:

1. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

2. Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
3. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Стаття 1 «Основні терміни та їх визначення». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ зі змінами. База даних «Законодавство України». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
5. Про вищу освіту : Закон України від 18.12.2019 № 392-ІХ. База даних «Законодавство України». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>. Ст. 6.6, Ст. 16.8, Ст. 19.9, Ст. 32.3.1, Ст. 69: Поняття академічного плагіату. Відповідальність за порушення.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VІІІ. База даних «Законодавство України». URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. Ст. 42. Поняття академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності, відповідальність
6. Про Етичний кодекс ученого України: постанова НАН України від 15. 04. 2009 № 2. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>.
7. Бухарестская декларация этических ценностей и принципов высшего образования в Европе, 10 августа 2005 г. ЮНЕСКО–СЕПЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.almamater.md/articles/879/ru.html> 3
8. Про створення Національного репозитарію академічних текстів: розпорядж. Каб. Міністрів України від 22.07.2016 р. № 5

Семінарське заняття 5. Експеримент як метод вивчення об’єкта. Структура студентської науково-дослідної роботи
(2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Сутність експерименту як методу вивчення об’єкта. Методи індукції та дедукції.
2. Принципи системи, класифікація систем.
3. Визначення структурної специфіки науково-дослідної роботи. Специфіка написання розділів.
4. Планування експерименту. Складання та оформлення змісту.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.

3. Війна та туризм : матер. міжнар. наук.-практич. конф. Київ, 11 листопада 2022 р. / упоряд. І. Винниченко. Київ : ТОВ Геопринт, 2022. 319 с. : іл.
4. Плецан, Христина Василівна. Технології лідерства та успішності в сфері туризму : навч.-метод. комплекс / Х. В. Плецан ; рец.: Л. М. Карамушка, М. І. Пірен. Київ : Ліра-К, 2018. 56 с.
5. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ.: Знання, 2007. 317 с.
6. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.

Додаткова література:

1. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Стаття 1 «Основні терміни та їх визначення». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ зі змінами. База даних «Законодавство України». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
4. Про вищу освіту : Закон України від 18.12.2019 № 392-ІХ. База даних «Законодавство України». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>. Ст. 6.6, Ст. 16.8, Ст. 19.9, Ст. 32.3.1, Ст. 69: Поняття академічного плагіату. Відповідальність за порушення.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України». URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. Ст. 42. Поняття академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності, відповідальність

Семінарське заняття 6. Інформаційне забезпечення наукової роботи (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Поняття і класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень.
2. Класифікація інформації.
3. Аналіз та інтерпретація інформації.
4. Організація роботи з науковою літературою.
5. Форми обміну науковою інформацією.
6. Порядок оброблення і документальне оформлення інформації.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
2. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
4. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.

Додаткова література:

1. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. P. 91-101 (у співавторстві).
2. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методологія наукового дослідження : учебн. посіб. Київ : МАУП, 2004. 216 с.
3. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень [Текст] : навч. посібн. Київ : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.

Семінарське заняття 7. Методика проведення теоретичних і експериментальних досліджень. (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Загальні відомості про теоретичні дослідження.
2. Експеримент як засіб отримання нових знань.
3. Розробка методики експерименту, обробка експериментальних даних.
4. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту.
5. Оцінка внутрішнього та зовнішнього середовища, вимоги щодо проведення статистичних спостережень.

Основна література:

1. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. / А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.

2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
3. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
4. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
5. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень [Текст] : навч. посібн. Київ : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.

Додаткова література:

1. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ : АБУ, 2002. – 480 с.
3. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методологія наукового дослідження : учебн. пособ. Киев : МАУП, 2004. 216 с.

Семінарське заняття 8. Комп'ютерні технології та економіко-математичне моделювання у наукових дослідженнях (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Інформація – як стратегічний ресурс організації науково-дослідного процесу.
2. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. Роль і функції інформації
3. Сучасні комп'ютерні технології та Інтернет в економічних дослідженнях.
4. Сутність, методи, основні постулати економіко-математичного моделювання в науковій роботі.
5. Джерелознавчі проблеми та методика пошуку.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Артими-Дрогомирецька, З.Б. Дослідження операцій. Частина І: навч.-метод. посібник [Текст] / М.В. Негрей, З.Б. Артими-Дрогомирецька. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2014. 312 с.

3. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
5. Наливайко Н. Я. Інформатика. Навч. посіб – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с.
6. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft PowerPoint 2016 : навч. посіб. в ел. вигляді. / В. О. Нелюбов, О. С. Куруца. *Ужгор. нац. ун-т, Центр інформ. техн.* – Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2018. – 122 с. : іл.
7. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.

Додаткова література:

1. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoria Tsypko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
3. Скрашук Л.В., Брехова К.В. Інформаційні системи та технології в обліку й аудиті (на прикладі Bookkeeper): навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 64 с.
4. Основи інформатики та обчислювальної техніки: підручник / В. Г. Іванов, В. В. Карасюк, М. В. Гвозденко; за заг. ред. В. Г. Іванова. - Харків : Право, 2015. - 312 с.
5. Hryhorkiv Vasyl, Buiak Lesia, Hryhorkiv Mariia The dynamic model of economy in view of socio-economic clusterization and tax burden. The Economics of the XXI Century: Current State and Development Prospects: monograph / Published by Sciemcee Publishing – London, 2018. p. 217-231.
6. Naidu N. V. R. Operations Research / N. V. R. Naidu, G. I. K. Rajendra. International Pvt Ltd, 2010. 180 p. Режим доступу: <https://www.ikbooks.com/openPdf/9788189866426>
7. Sharma J. K. Operations Research: Theory and Applications / J. K. Sharma. - Macmillan Publishers India Limited, 2009. 976 p.

Семінарське заняття 9. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень за туристичним напрямом. (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Наукова картина світу. Науково-дослідна робота та науковий потенціал України.

2. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення
3. Особливість сучасних наукових досліджень
4. Види та форми науково-дослідної роботи студентів.
5. Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів.
6. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Класифікація інформації.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Британ В.Т. Організація вузівської науки / В.Т. Британ. Київ: Кондор, 1992. 213 с.
3. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень : навч.посіб. К. : Київ. нац. торг. екон. унт, 2001. 186 с.
4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 116 с.
2. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
3. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські береги, 2013. 360 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
5. Шморгун Л.Г. Стан і перспективи організацій туристичної сфери України в умовах економічної нестабільності. *Економіка і менеджмент культури*. 2014. №1. С.48-52.

Додаткова література:

1. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).
2. Основи організації наукових досліджень в туризмознавстві: підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І.В. Мартинчук. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2018. 454 с 11.
3. Аймедов К. В. та ін.. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник. К. :Слово, 2014. 352 с.
4. Антошкіна Л. І., Стеченко Д. М. Методологія економічних досліджень: підручник. К.: Знання, 2015. 311 с. 13. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

5. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харків : ХНАУ, 2017. 57 с.

Семінарське заняття 10. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Загальні положення щодо вимог підготовки магістерських робіт.
2. Структура та обсяг роботи.
3. Написання розділів роботи.
4. Технічне оформлення магістерської роботи.
5. Підготовка до захисту та захист магістерської роботи.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
3. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
5. Шморгун Л.Г. Стан і перспективи організацій туристичної сфери України в умовах економічної нестабільності. *Економіка і менеджмент культури*. 2014. №1. С.48-52.

Додаткова література:

1. Носачова, Ю. В. Основи наукових досліджень: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 128 с.
2. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» //Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.
3. Тарасова В. В., Ковалевська І. М. Екологічна статистика : підручник з грифом МОНУ. К.: Центр навчальної літератури, 2008. 392 с.
4. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Мартичук І. В. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туризмі: підручник. Житомир, 2017. 234 с.
5. Що таке академічна доброчесність: презентація / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/docs/work/infograf-SAUP.pdf>.

Заочна форма здобуття освіти

Семінарське заняття 1. Методологія та методи наукових досліджень (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Поняття про методологію та методи наукових досліджень.
2. Загальнонаукові методи дослідження.
3. Методи теоретичних досліджень.
4. Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження.
5. Процедури у наукових дослідженнях.
6. Підходи та критерії вибору методології і методів в економічних дослідженнях.

Основна література:

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич. Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. Львів : Магнолія, 2010. 375 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ : АПН України, 1995. 45 с.
3. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів I Міжнародної наук.-практ. конф. (в рамках Року англ. мови в Україні) 27-28 квітня 2016 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. - Біла Церква : Вид. Пшонківський О. В., 2016. 200 с.
4. Сучасні тенденції розвитку світового і вітчизняного туризму : зб. матеріалів II Міжнародної наук.-практ. конф. 12 травня 2017 року / ред.: Ю. І. Терещенко, В. М. Васильчук, М. С. Гедін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. 263 с. : табл.
5. Ткаченко, Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. 2-е вид., випр. та доповн. Київ : КНЕХ, 2009. 463 с.
6. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень. [підручник]. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2003. 192 с.

Додаткова література:

1. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260

2. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
3. Устименко, Леся Миколаївна. Основи туризмознавства : навч. посібник / Л. М. Устименко. 4-те вид., розшир. К. : Альтерпрес, 2015. 400 с.

Семінарське заняття 2. Академічна доброчесність проблеми реалізації та відповідальність. (2 год.)

Питання для обговорення теми:

1. Історія становлення академічної доброчесності як підґрунтя вищої освіти.
2. Загальні принципи викладання навчальної дисципліни і академічна доброчесність.
3. Академічна доброчесність у вищій школі.
4. Методичні рекомендації з підготовки та написання науково-дослідних робіт.
5. Форми відображення результатів наукового дослідження.
6. Обговорення нормативних актів, які регулюють освіту в Україні та забезпечують академічну доброчесність в академічному середовищі.

Основна література:

1. Цехмістров Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.
2. Кузь В.Г. Організація педагогічного дослідження. Київ: Знання України, 2006. 48 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: ВД. «Професіонал», 2014 р. 216 с.
4. Дойчик М. Академічна чесність : данина моді чи життєва необхідність? *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»*; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. С. 93 – 106.
5. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? / Володимир Сацик. –Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnistmifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.
6. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
7. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. / Г. Ф. Хоружий. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 320 с.

Додаткова література:

1. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
2. Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
3. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Стаття 1 «Основні терміни та їх визначення». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ зі змінами. База даних «Законодавство України». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
5. Про вищу освіту : Закон України від 18.12.2019 № 392-ІХ. База даних «Законодавство України». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>. Ст. 6.6, Ст. 16.8, Ст. 19.9, Ст. 32.3.1, Ст. 69: Поняття академічного плагіату. Відповідальність за порушення.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України». URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. Ст. 42. Поняття академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності, відповідальність
6. Про Етичний кодекс ученого України: постанова НАН України від 15. 04. 2009 № 2. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>.
7. Бухарестская декларация этических ценностей и принципов высшего образования в Европе, 10 августа 2005 г. ЮНЕСКО–СЕПЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.almamater.md/articles/879/ru.html 3>
8. Про створення Національного репозитарію академічних текстів: розпорядж. Каб. Міністрів України від 22.07.2016 р. № 5

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна

		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Вимоги до виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота передбачає такі види :

а) написання рефератів

Одним з найпоширеніших видів індивідуальних завдань для студентів є написання реферату (від лат. *referre* – доповідати) – письмової роботи науково-дослідницького характеру, в якій досить стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання (за іншим визначенням, реферат – це письмовий аналіз теми).

Головним завданням цього виду самостійної роботи є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження.

Робота над рефератом має бути послідовною, з чітким урахуванням її головних етапів, які передбачають: обрання теми дослідження, складання плану реферату, виявлення джерельно-історіографічної бази обраної проблеми, конспектування літератури і підбір цитат, які необхідно виписувати точно (а іноді й дослівно), із зазначенням сторінок розташування в тексті, власне написання реферативного дослідження.

Як правило, обсяг рукописного реферату – 12-15 стор.; друкованого тексту – 12-15 стор. (14 кегель, через один інтервал, Times New Roman); Береги – 2 см згори і на долі, 2,5 – ліворуч, 1,5 – праворуч. Посторінкові посилання 12 кеглем (із зазначенням автора, його ініціалів, назви праці, місця і року її видання, сторінки).

б) доповідь у формі мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація урізноманітнює навчальний процес, підвищує продуктивність навчальної роботи, дає можливість урахувати особливості конкретної аудиторії та кожного окремого слухача.

Загальні вимоги до мультимедійної презентації:

У презентації має бути не менше 10 слайдів. Перший слайд – це титульний, на якому слід представити: назву презентації, прізвище та ініціали доповідача. На наступних слайдах розміщується зміст презентації.

Під час представлення інформації в мультимедійній презентації кожен слайд має відображати одну думку. Текст має складатися з коротких слів та простих речень, слід використовувати короткі слова та речення. Рядок має містити 6-8 слів. Зводять до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників.

Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Краще обирати горизонтальне розміщення інформації. Не варто перевантажувати слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень). Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному окремому слайді. Слайди мають містити узагальнюючу інформацію з обраної студентом тематики. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, таблиці тощо. Якщо на слайді розміщено зображення, то надпис розміщується під ним. Рекомендовано виділяти головне у тексті іншим кольором (бажано в єдиному стилі). Оптимальний розмір шрифту – 16. Розмір для заголовків та титулів – 22 або 24.

Список літератури формується у наступному порядку: 1. спочатку вказуються прізвища (в алфавітному порядку) та ініціали або назва збірки чи підручника. 2. вказується назва джерела (без лапок). 3. вказується місце видання. 4. через двокрапку вказується видавництво (без лапок). 5. після коми ставиться рік видання.

Наприклад : Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

в) творче завдання у формі есе.

Есе – самостійна творча робота з обраної студентами тематики. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Загальні вимоги до есе:

Есе має містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми, а також висновки, що

узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. **Обсяг есе – 2-3 сторінки формату А 4** друкованого або рукописного тексту.

Рекомендована структура есе:

Титульний аркуш

Вступ: місія студента щодо розгляду теми есе, обґрунтування вибору цієї теми.

Під час визначення мети та завдань роботи важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що використані в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є актуальною на сьогоднішній день?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування?» тощо.

Основна частина: теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання.

Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи міркування) пропоновану тезу.

Висновок: узагальнення й аргументовані висновки до теми.

Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює есе, елемент як рекомендація на застосування дослідження, на розвиток взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної	3-4-5 балів

роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

**Орієнтовні питання модульної контрольної роботи
з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у
туризмі»**

1. Предмет, завдання, мета курсу «Методологія та організація наукових досліджень у туризмі».
2. Поняття та ознаки науки.
3. Наукова діяльність і наукова праця: визначення понять.
4. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
5. Категорії науки.
6. Наукова робота: поняття, види, загальна характеристика.
7. Система освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів в Україні.
8. Приклади наукового і ненаукового знання.
9. Поняття наукової роботи і порядок її виконання.
10. Структура наукової роботи, її обов'язкові елементи.
11. Визначення понять «проблема» і «тема».
12. Співвідношення об'єкта і предмета дослідження.
13. Мета і завдання дослідження.
14. Наукова інформація: поняття і види.
15. Основні характеристики теми наукового дослідження.
16. Новизна як характеристика теми наукового дослідження.
17. Основні джерела наукової інформації.
18. Порядок роботи з науковою літературою.
19. Підготовка анотацій і тез.
20. Способи конспектування.
21. Планування науково-дослідної роботи.
22. Цитування в науковій роботі.
23. Систематизація наукової інформації.
24. Вища атестаційна комісія (ВАК) і її роль в атестації та переатестації наукових кадрів.
25. Наукові журнали. Монографія як джерело наукової інформації.
26. Поняття дисертації, її основні характеристики. Автореферат дисертації.
27. Поняття методології, методики, методу.
28. Загальнонаукові, конкретнонаукові та спеціальні методи.

29. Методи емпіричних і теоретичних досліджень.
30. Застосування законів формальної і діалектичної логіки в наукових дослідженнях.
31. Особливості застосування методу порівняльного аналізу.
32. Експеримент: поняття і види.
33. Ідеалізація як метод наукових досліджень.
34. Дедукція та індукція як методи наукових досліджень.
35. Узагальнення результатів дослідження, формування власної наукової позиції.
36. Правила оформлення титульного аркуша, курсового або дипломного завдання, календарного плану.
37. Оформлення реферату й анотації як обов'язкових структурних елементів курсової або дипломної роботи.
38. Зміст вступу і висновків наукової роботи.
39. Основна частина наукової роботи.
40. Вимоги ДСТУ до оформлення науково-довідкового апарату (правила бібліографічного опису підручника, монографії, статті в науковому журналі).
41. Список використаної літератури: порядок складання.
42. Оформлення посилань у науковій роботі.
43. Оформлення додатків.
44. Загальні правила оформлення курсової або дипломної роботи (нумерація сторінок, шрифт, інтервал, відступи, оформлення заголовків і т.д.).
45. Класифікація, цілі й принципи діяльності наукових установ в Україні.

**Орієнтовні питання до заліку з дисципліни
«Методологія та організація наукових досліджень у туризмі»**

1. Підвищення ефективності і якості наукових досліджень, впровадження у народне господарство.
2. Роль науково-дослідної роботи у формуванні спеціалістів.
3. Основи методології науково-дослідної роботи.
4. Специфіка науково-дослідницької діяльності.
5. Визначення науки і наукового знання. Перетворення системи знань в науку.
6. Склад і логічна структура науки: основи, закони, основні поняття, гіпотези, теорії, ідеї.
7. Предмет науки, її методи, наукові факти.
8. Поняття про науку.
9. Наукова комунікація.
10. Науково-дослідницька діяльність студентів.
11. Підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів.
12. Загальна методологія наукової творчості.
13. Методологія та методи наукового дослідження.
14. Методологія дослідження.

15. Фундаментальна, або філософська, методологія.
16. Загальнонаукова методологія.
17. Конкретнонаукова методологія.
18. Методи і техніка дослідження.
19. Використання методів наукового пізнання.
20. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень. Методи теоретичних досліджень.
21. Застосування логічних законів і правил.
22. Обґрунтування проблеми і вибір теми наукового дослідження.
23. Наукова робота, координація наукових досліджень.
24. Прийоми і специфіка розробки наукової теми.
25. Складання плану-проспекту, формування розділів (глав), робота над текстом.
27. Основні принципи формування фізико-географічних понять і термінів.
28. Вимоги до термінології і створення системи понять, аналіз понять і термінів фізичної географії.
29. Методика і технологія науково-дослідної роботи.
30. Місце наукових досліджень в системі етапів пізнання: методи знаходження емпіричних залежностей і методи теоретичного рівня пізнання. Альтернативні шляхи навчання і наукового дослідження.
31. Основні джерела географічної інформації.
32. Одержання, зберігання, переробка і використання географічної інформації.
33. Наукові установи, організації, основні їх види і діяльність.
34. Основні види наукових праць.
35. Виробничо-технічна література, підручники і навчальні посібники, довідники, енциклопедії, реферативні журнали, офіційно-документальна література (збірники законів, постанов, норм, стандартів та ін.).
36. Періодичні видання: географічні журнали, збірники, огляди, наукові статті, замітки.
37. Депонування, анотування і реферування наукових робіт. 38. Неопубліковані документи: препринти, ксерокопії, наукові звіти, дисертації.
39. Інформаційно-пошукові системи.
40. Алфавітний і систематичний каталоги.
41. Географічна бібліографія. УДК.
42. Створення геоінформаційних систем. Інформаційні банки географічних даних.
43. Курсова, дипломна, магістерська роботи: написання, оформлення, захист. Загальна характеристика. Послідовність виконання. Підготовчий етап. Робота над текстом. Заключний етап роботи. Підготовка до захисту та захист. Керівництво та рецензування. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
44. Підготовка до написання та накопичення наукової інформації. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
45. Підготовка публікацій, рефератів, доповідей. Робота над публікаціями,

рефератами і доповідями.

46. Звіт про науково-дослідну роботу і впровадження її результатів в практику.

47. Загальні вимоги і правила оформлення результатів наукових досліджень.

48. Структура наукового звіту, компонування його розділів, рубрикація тексту, нумерація сторінок, оформлення таблиць, графіків, фото, ілюстрацій, цифровий матеріал у науковому тексті, формули. Бібліографія, правила її оформлення, система посилань на першоджерела. Додатки. Редагування. Захист наукової роботи, критерії її оцінки.

49. Впровадження результатів наукових досліджень в практику. Опублікування результатів.

50. Впровадження наукових досліджень в учбовий процес. Оцінка ефективності впровадження результатів наукових досліджень в практику.

Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Артемчук, Г. І., Курило, В. М., Кочерган, М. П. (2002). *Методика організації науково-дослідної роботи : навч. посіб. для студентів та викладачів вищих навчальних закладів*. Київ : Форум.
2. Гончар, Л. О. (2020). *Технологічне проектування : практикум*. Київ : Ліра-К.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Вид. офіц.; уведено вперше; чинний від 01.07.2016. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Національний стандарт України).
4. Євтушенко, М.Ю., Хижняк, М.І. (2019). *Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : Центр навчальної літератури.
5. Зайченко, І. В. (2022). *Теорія і методика професійного навчання: навч. посібник*. Київ: Ліра-К.
6. Кислий, В.М. (2018). *Організація наукових досліджень : навч. посіб.* Суми : Університетська книга.
7. Колесников, О.В. (2019). *Основи наукових досліджень навч. посіб.* Київ : Центр навчальної літератури.
8. Конверський, А. (2019). *Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : Центр навчальної літератури.
9. Любіцева, О.О., Давидова О.Г. (2017). *Маркетинг у туризмі : практикум*. Київ : ВПЦ "Київ. ун-т".
10. Мальська, М., Пандяк, І. (2017). *Організація наукових досліджень*. Київ : Центр навчальної літератури.
11. Мальська, М., Паньків, Н. (2020). *Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студентів спеціальності «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа»*. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка.
12. Носачова, Ю.В., Іваненко, О.І., Радовенчик, Я.В. (2020). *Основи наукових досліджень : підручник*. Київ : Кондор.

13. Петренко, А., Забара, С. (2018). *Основи наукової діяльності : навч. посіб.* Київ : Видавництво університету «Україна».

Додаткова література:

1. Єріна, А. М., Захожай, В. Б., Єрін, Д. Л. (2004). *Методологія наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : Центр учбової літератури.
2. Івакін, О. А. (2000). *Основи епістемології: Теорія і методологія наукового пізнання : навч. посіб. для студ. магістерського відділення та аспірантів.* Одеса : Юридична література.
3. Крушельницька, О. В. (2006). *Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : Кондор.
4. Романчиков, В. І. (2007). *Основи наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : Центр учбової літератури.
5. Шейко, В. М., Кушнарєнко, Н. М. (2002). *Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник.* Київ : Знання-Прес,
6. Tsytko, Victoria, **Volodymyr Vasylchuk**, Kateryna Alieksieieva, Maksim Gedin, and Sergey Yekimov. "Theoretical and methodological fundamentals of application of information and communication technologies in the process of teaching tourism disciplines." *E3S Web of Conferences* 282 (2021): 08003. <http://dx.doi.org/10.1051/e3sconf/202128208003>.

11. Додаткові ресурси

1. Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форма здобуття освіти). URL: <http://www.knlu.edu.ua/ru/research/normativnopravova-baza-research>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листоп. 2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 берез. 2017 р. № 168-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.